

сагъат) Текстлени уйренивге – 26 сагъат.

Тил оьсдюрювге – 5сагъат.

Класдан тышда охумакъ учун таклиф этилеген китапланы гъакъында лакъырлашывгъа – 3 сагъат.

Бѐлюк	Темаланы къысгъача хабары	С.	Материалны уйренивде алынагъан билимлер
XX –нчы асруну экинчи яргысындагъы ва XXI-нчи асруну башындагъы адабиятдан	Англатьв дарс.	1	Маданиятда инче саниятны, адабиятны ва фольклорну ерин, ёругъун англамакъ. Чебер асарланы инсанны яшавунда къуллугъун, ондан таба таза къылыкълы, оьр хасиятлы, гъакъыллы, тарбиялавунда ону улду агъамиятын англамакъ. Адабият – инчесаниятны бир бѐлюгю экенин ва адамны яшавунда ону къллугъун белгилеп бажармакъ.
	А. Къазиев. «Къумукътюзюню гюзгюсю».	1	А. Къазиевни яшав ва яратывчулукъ ёлун хабарлап, ону «Къумукътюзюню гюзгюсю» деген поэмасын чебер ва таъсирли кюйде охуп бажармакъ. А. Къазиевни инг де усталыкъ булан язылгъан поэмасын чебер-маъна якъдан чечип; темасын, аслу маънасын, чебер алааматларын тюз тыбыш ва оланы къуллугъун токъташдырып; автор бу поэмасы булан не айтма, нени гѐрсетме сюегенни гъакъында эркин кюйде ойларын айтып, Ёырчы Къазакъны этген ишлерини гъакъында лакъырлашыв къуруп билмек, далиллер гъисапда оьзюню мисалларын гелтирип бажармакъ.
	А. Къурбанов. «Асиятны сюювю».	3	А. Къурбановны яшав ва яратывчулукъ

		<p>ёлун хабарлап, ону «Асиятны сюювю» деген пьесасын чебер, таъсирли ва ролягъа гёре чебер охуп бажармакъ; пьесаны темасын, онда гётрилеген масалалагъа байлавлу авторну къаравун гёрюп, англап, багъа берип бажармакъ. Пьесаны яратывда авторну тилини озтёрече белгилерин айырып; игитлерини келпетлерин суратлавдагъы чебер алааматларын хас башгъалыкъларын айырып; тематикасына байлавлу дарсларда алынган билимлеринден генг кюйде пайдаланып; яшавдан мисаллар гелтирип, пьесаны гесегине байлавлу инсценировка этип бажармакъ. Адабият теориясындан драма асарлар деп къайсы асарлагъа айтылагъаны ва башгъа тюрлю асарлардан оланы не йимик башгъалыкъларын барын англатып бажармакъ.</p>
	<p>Аткъай. «Рабият».</p>	<p>3</p> <p>Аткъайны яшав ва яратывчулукъ ёлуну гъакъында хабарлап, ону «Рабият» деген поэмасын чебер ва таъсирли кюйде охуп бажармакъ, поэманы прототипи гъисапда ким алгангъанны, инчесаният булангъы аралыгъын ачыкъ этип, чебер алааматларыны асарда кютеген къуллугъун англатып бажармакъ.</p> <p>Поэмагъа байлавлу отзыв язмакъ.</p>
	<p>Тил озсдюрюв: Проект: «Къумукъланы той адатлары».</p>	<p>1</p> <p>Айланадан жыйган материалны къурашдырып бажармакъ. Ону слайдкъайдада озбашына гёрсетип бажармакъ.</p> <p>Бир-бири булан къыйшып, къол узатып, гюп болуп ишлеп бажармакъ.</p> <p>Дарсда алган билимлерин къоллап, якълап бажармакъ.</p> <p>Этеген ишини агъамиятын, пайдасын гёрсетип, англатып бажармакъ.</p>
	<p>Класдан тышда охув. М. Абуков. «Душман бир гылла къура».</p>	<p>1</p> <p>Текст булан ишлеп бажармакъ; пайдаланмакъ учун тарыкълы материалны школаны библиотекасында, яда интернетден табып, алып, къоллап бажармакъ. Асарланы чебер охуп, оларда гётерилген масъалагъа байлавлу лакъырлашыв юрютюп бажармакъ.</p>

У. Атаева. «Ёлугъув».	I	У. Мантаеваны яшав ва яратывчулугъу гъакъында хабарлап, онда гётерилген темагъа байлавлу эркин кюйде оз ойларын айтып бажармакъ, хабарны аслу игитин хасиятлава авторну лексикасын къоллап, хасиятлап бажармакъ, асарны аслу темасына байлавлу яшавдан мисаллар гелтирип, исбатлап бажармакъ, хабарны аслу темасын ва идеясын токъташдырмакъ.
Ш. Албериев. «Мени байлыгъым», «Мен къабулман», «Адам ва топуракъ».	I	Ш. Албериевни яшав ва яратывчулукъ ёлун хабарлап, ону шиъруларын чебер ва таъсирли охуп бажармакъ, онда гётерилген масъалала байлавлу оз ойларын айтып, оланы чебер-маъна якъдан чечип: журасын, темасын, аслу маънасын, ритм, къапия, чебер алааматларыны уьстюнде иш гёрюп бажармакъ. Шиъруларда ёлугъагъан къыйын сёзлени сёзлюклерден таба маънасын ачыкъ этип бажармакъ.
З. Атаева. «Къурдашлар къыйынлы гюн табула».	I	З. Атаеваны яшав ва яратывчулукъ ёлуну аслу тематикасын белгилеп хабарлап, ону
		«Къурдашлар къыйынлы гюн табула» деген повестде суратланагъан агъвалатлагъа тюз гёзден гечирип, заманына тюз тюшонюп, асарны темасына тюз тюшонюп, ону чечип бажармакъ. Асарда суратланагъан агъвалатлагъа байлавлу генг кюйде оз ойларын айтып бажармакъ, далиллер гелтирип, исбатлап бажармакъ.
Класдан тышда охув. З. Атаева. «Авлакъ чечеклер».	I	Текст булан ишлеп бажармакъ; пайдаланмакъ учун тарыкълы материалны школаны библиотекасында, яда интернетден табып, алып, къоллап бажармакъ. Асарланы чебер охуп, оларда гётерилген масъалагъа байлавлу лакъырлашыв юрютюп бажармакъ.
Тил оьсдюрюв. Сочинение. «Герти къурдаш».	I	Сочинения язма берилген темагъа байлавлу ойларын, мекенли, толу кюйде грамматика къайдаларын сакълап, язып гёрсетип бажармакъ. Сочиненияны темасына байлавлу далиллер гелтирип, гъасиллер чыгъарып бажармакъ.

	<p>Класдан тышда охув. А. Джафаров. «Савланы гёммей».</p>	1	<p>Текст булан ишлеп бажармакъ; пайдаланмакъ учун тарыкълы материалны школаны библиотекасында, яда интернетден табып, алып, къоллап бажармакъ. Асарланы чебер охуп, оларда гётерилген масъалагъа байлавлу лакъырлашыв юрютюп бажармакъ.</p>
	<p>Гь. Давудов. «Орман булакъ».</p>	1	<p>Гь. Давудовны яшав ва яратывчулугъу гъакъында хабарлап, онда гётерилген темагъа байлавлу эркин кюйде оьз ойларын айтып, хабарны аслу игитин хасиятлавда авторну лексикасын къоллап, хасиятлап бажармакъ, асарны аслу темасына байлавлу яшавдан мисаллар гелтирип, исбатлап бажармакъ, хабарны аслу темасын ва идеясын токъташдырмакъ, авторну тилнин оьзтеречилигин англап бажармакъ.</p>
	<p>Р. Гьамзатов. «Ана тил», «Россияны солдатлары».</p>	1	<p>Р. Гьамзатовны яшав ва яратывчулукъ ёлун хабарлап, ону шиъруларын чебер ва таъсирли кюйде охуп, маънасына тюшонюп, адамны яшавунда ана тилни агъамиятлыгъын англап, о гъакъда лакъырлашыв къуруп, тематикасы ювукъ гелеген асарланы эсгерип, оланы тенглешидирип, далиллер булан исбатлап, шиъруланы тематикасына байлавлу айтывлар ва аталар сёзлер табып, оланы маънарын тюз ачып бажармакъ.</p>
	<p>Сочинение: «Ана тилим-къумукъ тил».</p>	1	<p>Сочинения язма берилген темагъа байлавлу ойларын, мекенли, толу кюйде грамматика къайдаларын сакълап, язып гёрсетип бажармакъ. Сочиненияны темасына байлавлу далиллер гелтирип, гъасиллер чыгъарып бажармакъ.</p>
	<p>Класдан тышда охув. Р. Гьамзатов. «Ахырынчы багъа», «Мени Дагъыстан».</p>	1	<p>Текст булан ишлеп бажармакъ; пайдаланмакъ учун тарыкълы материалны школаны библиотекасында, яда интернетден табып, алып, къоллап бажармакъ. Асарланы чебер охуп, оларда гётерилген масъалагъа байлавлу лакъырлашыв юрютюп бажармакъ.</p>

	<p>А. Къабардиев. «Жансари».</p>	<p>1</p>	<p>А.Къабардиевни яшав ва яратывчулугъу гъакъда хабарлап, ону «Жансари» деген повестинден таба яшёрюмлени яшаву, талпынывлары, оланы аслу муратларын англап, асарны тереиден анализ этип бажармакъ, асарны сюжет, композициягъа гиреген теория англавланы: завязка (асарны башланыву), кульминация (оър даражасы), развязка (ахыры) йимик теория англавланы айырып, ону толу кюйде, сайлап алып, къысгъача хабарлап, гечилген асарлада суратланагъан агъвалатланы арасындагъы заманлыкъ ва себеп байлавлукъланы токъташдырып, баш ва окинчи даражалы</p>
			<p>игитлени айырып, хасиятлап, оланы гъаракатына, къылыкъ-хасиятына багъа берип, асарларда гётерилген масъалалагъа байлавлу оъз ойларын далиллер гелтирип исбатлап этип бажармакъ.</p>
	<p>Тестлик иш.</p>	<p>1</p>	<p>Гечилип гетген шаирлени яшаву ва яратывчулугъуна байлавлу тергев иш оътгерив. Асарлагъа байлавлу кроссворд ишлер, викторина оюнлар, кластерлер, синквейн оътгерив, гюп болуп ишлеп бажармакъ.</p>
	<p>А. Абу-Бакар. «Къалалы кыз».</p>	<p>2</p>	<p>А. Абу-Бакарны яшав ва яратывчулугъу гъакъында хабарлап, онда гётерилген темагъа байлавлу эркин кюйде оъз ойларын айтып бажармакъ, хабарны аслу игитин хасиятлап авторну лексикасын къоллап, хасиятлап бажармакъ, асарны аслу темасына байлавлу яшавдан мисаллар гелтирип, исбатлап бажармакъ, хабарны аслу темасын ва идеясын токъташдырмакъ, авторну тилини оъзтеречилигин англап бажармакъ.</p>

<p>М. Митаров. «Сырын ачыв».</p>	<p>1</p>	<p>М. Митаровну яшав ва яратывчулукъ ёлун хабарлап, ону асарын чебер ва таъсирли кюйде охуп, асарны терен маънасын ачыкъ этип, идея ва чебер башгъалыкъларын; авторну яратывчулугъуна хас тил байлыгъын, ону оъзгелерден айрылыкъларын; асарларда суратланагъан алдынгы ва гъалиги девюрлерде суратланагъан яшаваралыкъланы башгъалыгъын ва бирлигин; игитлерини ругъ дюньясын, ону ойларын, гыслерин ва яшавгъа къаравларына тюз тюшонюп бажармакъ.</p>
<p>Класдан тышда охув. М. Атабаев. «Там сагъат».</p>	<p>1</p>	<p>Текст булан ишлеп бажармакъ; пайдаланмакъ учун тарыкълы материалны школаны библиотекасында, яда интернетден табып, алып, къоллап бажармакъ. Асарланы чебер охуп, оларда гётерилген масъалагъа байлавлу лакъырлашыв юрютюп бажармакъ.</p>
<p>М.Аминов. «Аривлюк»</p>	<p>1</p>	<p>Магъаммат-Загъитни яшав ва яратывчулукъ ёлун хабарлап, ону «Аривлюк» деген легендасын чебер кюйде охуп, легенданы аслу темасын, идея-маънасына тюшонюп, ону тюз белгилеп, тематикасына байлавлу айтывлар ва аталар сёзлер табып, оланы маънарын тюз ачып бажармакъ.</p>
<p>Магъаммат-Расул. «Гертмелер».</p>	<p>2</p>	<p>Гь. Давудовны яшав ва яратывчулугъу гъакъында хабарлап, онда гётерилген темагъа байлавлу эркин кюйде оъз ойларын айтып бажармакъ, хабарны аслу игитин хасиятлава авторну лексикасын къоллап, хасиятлап бажармакъ, асарны аслу темасына байлавлу яшавдан мисаллар гелтирип, исбатлап бажармакъ, хабарны аслу темасын ва идеясын токъташдырмакъ, авторну тилини оъзтеречилигин англап бажармакъ.</p>
<p>Тил оьсдюрюв. Магъаммат-Расулну «Гертмелер» деген повестини баш игитини характеристикасы.</p>	<p>1</p>	<p>Сочинения язма берилген темагъа байлавлу ойларын, мекенли, толу кюйде грамматика къайдаларын сакълап, язып гёрсетип бажармакъ. Сочиненияны темасына</p>

			байлавлу далиллер гелтирип, гьасиллер чыгъарып бажармакъ.
	М.Гьусейнов. «Чум бише тѣгюле», «Бай гелин».	I	М.Гьусейновну яшав ва яратывчулугъу гъакъында хабарлап, ону «Чум бише», «Бай гелин» деген повестлеринден таба халкъны аслу мурадларын англап, асарны тереңден анализ этип бажармакъ, асарны сюжет, композициягъа гиреген теория англавланы: завязка (асарны башланьву), кульминация (оър даражасы), развязка (ахыры) йимик теория англавланы айырып, ону толу кюйде, сайлап алып, кысгъача хабарлап, гечилген асарлада суратланагъан агъвалатланы арасындагъы заманлыкъ ва себеп байлавлукъланы токъташдырып, баш ва экинчи даражалы игитлени айырып, хасиятлап, оланы гъаракатына, кылыкъ-хасиятына багъа берип, асарларда гѣтерилген масъалалагъа байлавлу оъз ойларын далиллер гелтирип исбатлап этип, бугюнлерде табиятны кьорув масъалагъа байлавлу гъакъында оъз ойларын айтып бажармакъ.
	А. Жачаев. «Аш гесек», «Ана тил».	I	А. Жачаевни яшав ва яратывчулукъ ёлун хабарлап, ону шиъруларын чебер ва гъасирли кюйде охуп, маънасына тюшкюнюп, адамны яшавунда ана тилни агъамиятлыгъын англап, о гъакъда лакъырлашыв кьуруп, тематикасы ювукъ гелеген асарланы эсгерип, оланы тенгleshдирип, далиллер булан исбатлап, шиъруланы тематикасына байлавлу айтывлар ва аталар сѣзлерин табып, оланы маънарына тюз ачып бажармакъ.
	Класдан тышда охув. А. Жачаев. «Савлай гѣмюлген ана».	I	Текст булан ишлеп бажармакъ; пайдаланмакъ учун тарыкълы материалны школаны библиотекасында, яда интернетден табып, алып, кьоллап бажармакъ. Асарланы чебер охуп, оларда

			гётерилген масъалагъа байлавлу лакъырлашыв юрютюп бажармакъ.
	Ж. Керимова. «Тул къыз».	1	Ж. Керимованы яшав ва яратывчулугъу ёлуну оьзтёречилигин, ону «Тул къыз» деген поэмасын чебер ва таъсирли кюйде охуп, ону чебер-маъна якъдан чечип: журасы, темасы, аслу маънасы (идеясы), ритм, къапия, чебер алааматларын айырып, оланы асарда къуллугъун токъташдырып, асарны аслу маънасына байлавлу эркин кюйде ойларын айтып бажармакъ.